

DURU BORANKIŞ

Video sunum:

https://drive.google.com/file/d/15cliJm6SgUQKW6y8_RMdZVZ6fWdEBAAv/view?usp=sharing

İnstagram: [duruborankis](#)

<https://www.instagram.com/duruborankis?igsi=Zzd2aHd6cG1yemdy>

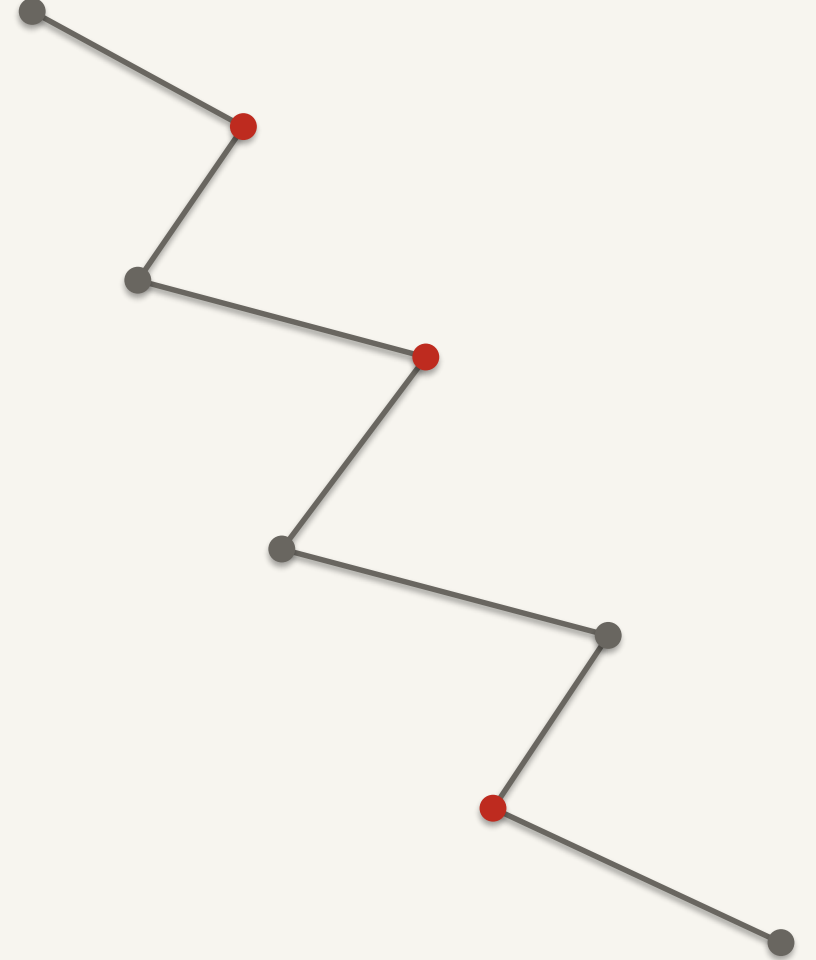
KAYBOLMANIN HARİTASI

Belgrad'da Planlanan Kent ile Yaşanan Kent Arasında Bir
Flâneur Deneyi

ARKİTERA SEYAHAT BURSUSU 2026

Deneyimle Şekillenen Mimarlık ve Mühendislik

DURU BORANKIŞ

Harita kenti tarif eder. Yürüyüş ise onu yeniden açar.

Mimarlık gezileri çoğu zaman seçilmiş yapılar ve önceden çizilmiş rotalar üzerinden ilerler.

Oysa gündelik hayat planın çizgilerini birebir takip etmez: insanlar durur, kestirme açar, bekler, sahiplenir ve yön değiştirir.

Bu proje, tam da bu küçük sapmaların kenti nasıl görünür kıldığını araştırıyor.

ARAŞTIRMA SORUSU

**Planlanan rotadan sapmak,
yaşanan kenti görünür
kılabilir mi?**

Cevabı önceden bilmiyorum; seyahat bu soruyu farklı kentsel koşullarda sınamak için tasarlanıyor.

Deneyimle Şekillenen Mimarlık

YERİNDE GÖZLEM

mekânı haritadan değil, yürürken okumak

KULLANIM

tasarlanmış alanın gündelik hayatta nasıl dönüştüğünü izlemek

BİREBİR DENEYİM

ölçek, mesafe, eşik, ı ışık ve yön değişimini bedenle kaydetmek

KULLANICI DAVRANIŞI

oturma, bekleme, kestirme, buluşma ve sahiplenme biçimlerini gözlemlemek

ÇEVRE İLİŞKİSİ

farklı kent parçalarının birbirine nasıl bağlandığını yerinde deneyimlemek

Bu çalışma, “Deneyimle Şekillenen Mimarlık ve Mühendislik” temasının mimarlık eksenine odaklanır; seyahat bir gezi listesi değil, deneyim üzerinden öğrenmeye dayalı beş günlük bir saha araştırmasıdır.

Neden Belgrad?

Aynı kent içinde farklı kent kurma biçimleri yan yana okunabiliyor.

TARİHÎ MERKEZ

insan ölçeđi
sık sokak dokusu

NOVI BEOGRAD

modernist plan
süperblok ölçeđi

KONUT ALANLARI

gündelik kullanım
sahiplenme izleri

SAVA KİYİSİ

dönüşüm
yeni kamusalılık

Belgrad böylece aynı araştırma sorusunu farklı ölçek, planlama ve kullanım koşullarında tekrar sorabileceğim bir laboratuvara dönüşüyor.

Flâneur: konu değil, araştırma yöntemi

**Kaybolmak = yönünü yitirmek değil;
rotanın kontrolünü zaman zaman kente bırakmak.**

Bir geçit, insan hareketi, ses, gölge, manzara veya merak yürüyüşün yönünü değiştirebilir.

- YÜRÜ
- KARŞILAŞ
- GÖZLEMLE
- SAP
- DENEYİMLE
- KAYDET

Sapma araştırmanın hatası değil, verisidir.

5 × 5: beş gün, beş filtre

		GÖZ	BEDEN	İNSAN	EŞİK	SAPMA
1. GÜN	Tarihî merkez					
2. GÜN	Novi Beograd					
3. GÜN	Konut alanları					
4. GÜN	Savamala → Waterfront					
5. GÜN	Açık uçlu yürüyüş					

Her gün tüm filtreler kullanılır; bir filtre baskın katman olur. Böylece 25 karşılaştırılabilir gözlem hücresi oluşur.

Neyi, nasıl kaydedeceğim?

GÖZ

perspektif · ışık · cephe · açılma

BEDEN

hızlanma · yavaşlama · durma · yön değiştirme

İNSAN

oturma · bekleme · buluşma · sahiplenme

EŞİK

eski/yeni · dar/geniş · kamusal/özel

SAPMA

merak · ses · geçit · kestirme · karşılaşma

KAYIT ARAÇLARI

GPS izi

Fotoğraf

Eskiz

Kısa mekânsal not

Ses / atmosfer

Durma ve sapma
noktaları

Amaç geziyi belgelemek değil; yürüyüşün ürettiği ikinci kenti haritalamak.

Seyahat öncesi · sırasında · sonrasında

ÖNCE

Belgrad'ın planlama
katmanlarını araştırmak
5×5 saha formunu hazırlamak
harita altlıkları ve kayıt lejantını
oluşturmak

SIRASINDA

her gün GPS izi + fotoğraf +
eskiz + not
kısa günlük saha paylaşımları
akşamları 5×5 matrisini
işlemek

SONRA

25 gözlem katmanını üst üste
getirmek
Kaybolmanın Haritası'nı
üretmek
fotoğraf/eskiz/ses kayıtlarını
raporlamak
sunum ve dijital içerik
hazırlamak

Seyahat boyunca üretilen içerik, araştırmanın yalnızca sonucu değil sürecini de görünür kılacak.

5 günlük araştırma rotası

1 **GÖZ** Stari Grad → Knez Mihailova → Kalemegdan → Dorćol

2 **BEDEN** Novi Beograd · Bloklar ve Sava kıyısı

3 **İNSAN** Konut çevreleri ve gündelik açık alanlar

4 **EŞİK** Savamala → Belgrade Waterfront

5 **SAPMA** Başlangıcı belli, bitişi açık flâneur yürüyüşü

Rotalar navigasyon koridorları değil; sapmaya izin veren araştırma çerçeveleridir.

1. GÜN · GÖZ — Görsel merakın yönlendirdiği yürüyüş

Gözüm beni planlanan rotadan nerede çıkarıyor?

ÖNGÖRÜLEN BAŞLANGIÇ ROTASI · Gerçek yürüyüş izi saha sırasında oluşacaktır.

2. GÜN · BEDEN — Modernist ölçeğin içinde hareket

Bedenim planın tarif ettiği hareketle ne kadar uyumlu?

ÖNGÖRÜLEN BAŞLANGIÇ ROTASI · Gerçek yürüyüş izi saha sırasında oluşacaktır.

3. GÜN · İNSAN — Gündelik hayatın mekânı yeniden üretmesi

Kullanıcı tasarlanmış boşluğu nasıl dönüştürüyor?

ÖNGÖRÜLEN BAŞLANGIÇ ROTASI · Gerçek yürüyüş izi saha sırasında oluşacaktır.

4. GÜN · EŞİK — İki kent karakteri arasında

Bir kentten diğerine geçtiğimi nerede hissediyorum?

ÖNGÖRÜLEN BAŞLANGIÇ ROTASI · Gerçek yürüyüş izi saha sırasında oluşacaktır.

5. GÜN · SAPMA — Haritanın geri çekildiği gün

Hedefler geri çekildiğinde hangi Belgrad görünür oluyor?

ÖNGÖRÜLEN BAŞLANGIÇ ROTASI · Gerçek yürüyüş izi saha sırasında oluşacaktır.

Kaybolmanın Haritası: ikinci Belgrad

İlk harita

sokaklar · yapılar · meydanlar ·
mesafeler · belirlenmiş
güzergâhlar

İkinci harita

durmalar · sapmalar · kestirmeler
· sahiplenilmiş boşluklar ·
hissedilen eşikler · karşılaşmalar

25 gözlem katmanı üst üste geldiğinde
planlanan Belgrad'ın üzerine
deneyimlenen Belgrad'ın izleri işlenecek.

Haritanın dilini önceden kuruyorum; haritanın kendisini Belgrad oluşturacak.

SONUÇ ÜRÜNÜ: ETKİLEŞİMLİ KAYBOLMANIN HARİTASI

Katmanları aç-kapat.
Göz, Beden, İnsan, Eşik,
Sapma noktalarını ayrıntılı
veya birlikte görüntüle.

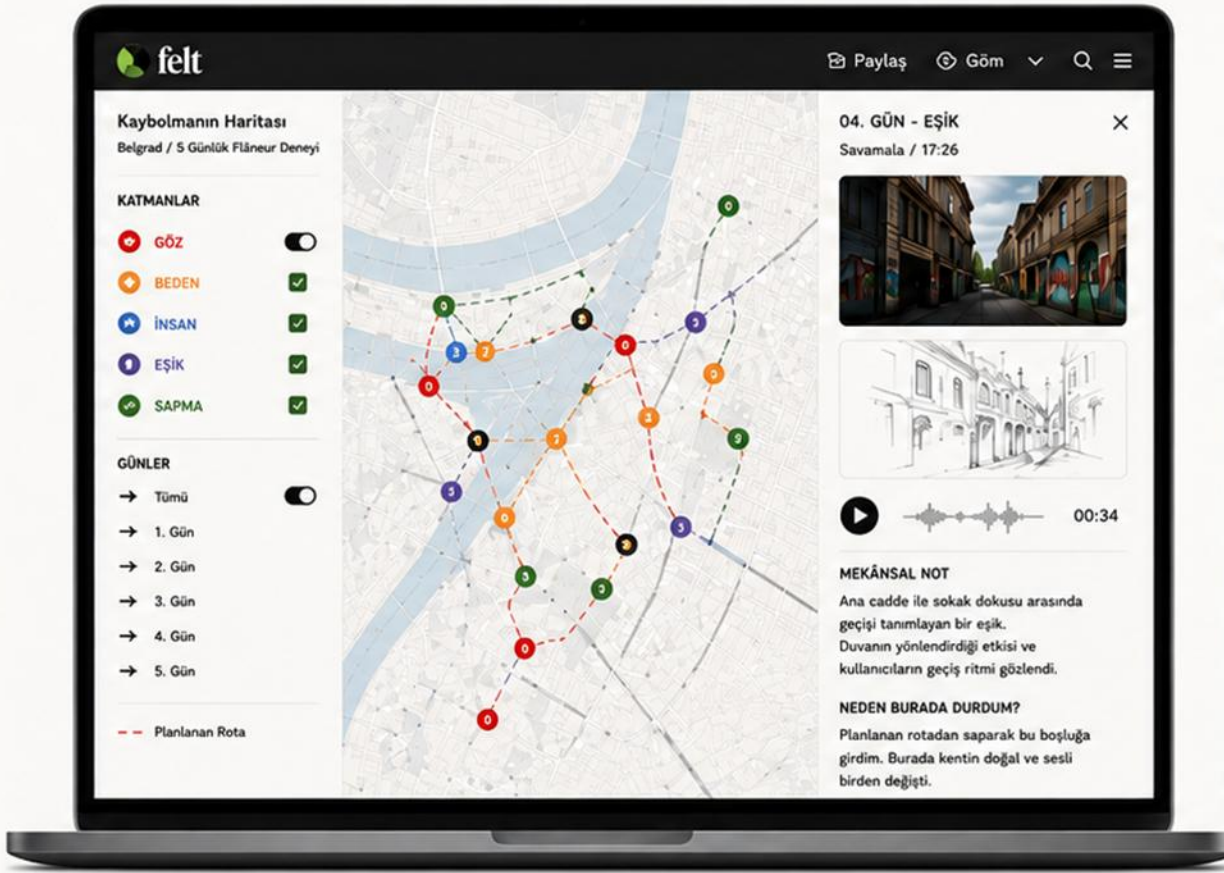
Noktalara tıkla.
Her gözlem noktasının
içeriği sağ panelde açılır.

**Fotoğraflar, eskizler
ve ses kayıtları ile**
mekâna dair çok katmanlı
anlamlar keşfedilir.

Mekânsal notlar ve kişisel
gözlemler, kentteki
yaşamsal karşılaşmaları
dökümente eder.

DİJİTAL ÜRETİM ARACI: FELT

16

Felt, mekânsal verileri kolayca
yayınlayabileceğim, katmanlar oluşturabileceğim
ve interaktif haritalar paylaşabileceğim bir
çevrimiçi harita platformudur.

- ✓ Konum tabanlı noktalar
ve katmanlar
- ✓ Fotoğraf, açıklama, link,
ses kaydı ekleme
- ✓ Renkli kategoriler ve filtreleme
- ✓ Kolay paylaşım ve gömme
- ✓ Web üzerinde etkileşimli kullanım

PAYLAŞIM & ERIŞİM

Harita Felt'de yayımlanır ve link ile paylaşılır.
QR kodu okutan herkes etkileşimli haritaya erişebilir.

ETKİLEŞİMLİ
KAYBOLMANIN
HARİTASI'NA
ERİŞİM İÇİN
QR KODU OKUTUN!

KULLANICI DENEYİMİ

Bu harita, kentte yürürken üretilen çok katmanlı bir deneyim arşividir.
Her nokta, bir karşılaşmanın, bir sapmanın ve bir gözlemin hikâyesini taşır.

İKİNCİ KENTİ KEŞFET.

Basılı harita bütünü gösterir;
dijital harita her noktanın hikâyesini açar.

Bu seyahat bana ne katacak?

MİMARLIĞI NESNEDEN DENEYİME TAŞIMAK

yapıyı yalnız biçim olarak değil, kullanım ve hareket üzerinden okumak

GÖZLEM YÖNTEMİ GELİŞTİRMEK

sezgisel yürüyüşü karşılaştırılabilir bir araştırma sistemine dönüştürmek

KULLANICIYI TASARIMIN PARÇASI OLARAK OKUMAK

gündelik davranışın mekânı nasıl yeniden ürettiğini görmek

TEMSİL BİÇİMİ ÜRETMEK

klasik kent haritasına deneyim, zaman ve karşılaşma katmanlarını eklemek

Araştırmanın sonucu kadar, sahada geliştireceğim bakma ve kayıt etme biçimi de mesleki pratiğimin parçası olacak.

Araştırma nasıl çoğalacak?

SEYAHAT SIRASINDA

günlük kısa rota kartları
fotoğraf + eskiz + sapma
notları
5 filtrenin gün içindeki
örnekleri

SEYAHAT SONRASINDA

Kaybolmanın Haritası
5×5 karşılaştırma matrisi
fotoğraf/eskiz/ses seçkisi
araştırma raporu

DİJİTAL ERİŞİM

Felt üzerinden etkileşimli
Kaybolmanın Haritası
fotoğraf · eskiz · ses arşivi +
QR erişimi
başka kentlerde uygulanabilir
yürüyerek kent okuma
yöntemi

Amaç yalnız Belgrad'ı anlatmak değil; yürüyerek kent okuma yöntemini paylaşılabılır bir araştırma aracına dönüştürmek.

5 gün · maksimum 1.500 €

5 günlük Belgrad saha araştırması için tahmini ve savunulabilir bütçe

Araştırmanın temel ulaşım biçimi yürüyüştür. Belgrad'da şehir içi toplu taşımanın ücretsiz olması bütçeyi doğrudan araştırma ve konaklama kalemlerine yönlendirir.

İstanbul – Belgrad gidiş/dönüş uçak	300 €
Konaklama · 5 gece × 65 €	325 €
Yeme-içme · 5 gün × 25 €	125 €
Şehir içi toplu taşıma	0 €
Havalimanı transferi / ek ulaşım	25 €
Seyahat sağlık sigortası	20 €
Araştırma / çıktı / üretim giderleri	25 €
Beklenmeyen gider payı	50 €

TAHMİNİ TOPLAM

870 €

Arkitera bütçe sınırı

1.500 €

Güvenlik payı · 630 €

Yürümek bu projede yalnızca ekonomik bir tercih değil; flâneur araştırma yönteminin temel gözlem aracıdır.

Ortaya çıkacak haritanın ne söyleyeceğini henüz bilmiyorum.

Belki planlanan ve yaşanan kent arasında güçlü kırılmalar bulacağım.
Belki bazı alanlarda ikisinin düşündüğümde daha çok örtüştüğünü göreceğim.
Belki de en önemli veriyi gitmeyi hiç planlamadığım sıradan bir sokakta bulacağım.

**Çünkü amaç Belgrad'a bir cevabı doğrulamaya gitmek değil;
doğru yerlerde kaybolarak yeni sorularla karşılaşmak.**